

JOGVÉDŐK

„Szemben azzal, hogy Ilias és Ahmed számára 2015-ben még »választás« kérdése volt, hogy a tranzitónában nyújtanak-e be menedékkérelmet, 2017. március 28. óta sehol máshol, csakis a két tranzitónában nyújtható be menedékkérelem, kivéve, ha a kérelmező fogva van tartva, vagy ha eleve jogszerűen tartózkodik Magyarországon. [...] A jelenlegi környezetben tehát legalábbis ismét vizsgálat tárgyának kellene lennie, hogy a menedékkérelem tranzitónában történő benyújtása szabad választásnak tekinthető-e, vagy inkább a magyar jogszabályok által előírt kötelezettségnek. Ugyanis ha az utóbbinak, akkor az a Nagykamara mostani ítélete alapján az 5. cikk tárgyi hatályának alkalmazhatósága felé billenti a mérleg(elés) nyelvét.” *(Léderer András)*

TRANZITZÓNÁS ELHELYEZÉS KONTRA TRANZITZÓNÁS FOGVA TARTÁS

A 2017-ES ÉS A 2015-ÖS SZABÁLYOZÁS SZERINTI TRANZITZÓNÁK
ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az EJEB Nagykamarája az Ilias és Ahmed Magyarország elleni ügyében 2019. november 21-én hirdette ki ítéletét, melyben részben megerősítette, részben megváltoztatta a Kamara 2017. március 14-én hozott döntését.¹ A Nagykamara ítélete több mint négy évvel Ilias Ilias és Ahmed Ali tranzitziós elhelyezése, illetve bő két évvel a magyar menekültügyi rendszer teljes felforgatása után született. Az ítélet kapcsán – Bianku bíró szenvedélyes különvéleménye mellett – több színvonalas kritika is elérhető a nyilvánosság számára.² A Magyar Helsinki Bizottság menekültügyi programjának munkatársaként – tekintettel arra is, hogy mi képviseltük a kérelmezőket mind az itthoni, mind a strasbourgi eljárásban is – leginkább arra teszek kísérletet, hogy bemutassam a 3. cikk sérelmével kapcsolatos megállapításokat, valamint a Nagykamara által a tranzitziókban történő elhelyezés jogi minősítésére felállított kritériumrendszert; továbbá arra, hogy mindezt a jelenlegi jogi környezetre és gyakorlatra vetítve vizsgáljam. Az Ilias és Ahmed ügy ugyanis a magyar menekültügy két lényeges, ma is meghatározó pontját érinti: egyfelől a 2015 nyara óta, időről-időre visszatérően alkalmazott, kvázi automatikus elfogadhatatlansági döntések meghozatalának és végrehajtásának gyakorlatát Szerbia tekintetében, másrészt a magyar–szerb határon kialakított tranzitzióban való elhelyezés minősítését.

Az Egyezmény 3. cikk sérelme az embertelen és megalázó bánásmód veszélyéhez kapcsolódóan a Szerbiába történő visszaküldés tekintetében

Az Ilias és Ahmed ügy releváns időszakában már életben volt az a kormányrendelet, amely meghatározta a „biztonságos harmadik országok”³ listáját.⁴ Bár a biztonságos harmadik ország elvét korábban is előszeretettel igyekezett alkalmazni a magyar menekültügyi hatóság annak érdekében, hogy az adott menedékkérelmet ne Magyarország bírálja el, ezt a

gyakorlatot megnehezítette – és egy idő után meg is állította – a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium joggyakorlat-elemző csoportjának az ügyben kiadott 2012-es összefoglaló véleménye⁵ (ezt később, 2016 márciusában lényegében visszavonták⁶). A menekültügyi hatóság 2015 szeptemberétől kezdte ismét – kivétel nélkül – minden ügyben alkalmazni kezdte a biztonságos harmadik ország elvét Szerbiára; erre hivatkozva utasította el Ilias és Ahmed menedékkérelmét is. Tette mindezt úgy, hogy Szerbia közben bejelentette: egyetlen menedékkérőt sem hajlandó visszafogadni Magyarországról.

A Nagykamara rendkívül részletesen vizsgálta a visszaküldés kapcsán a 3. cikk sérelmét. Egyfelől megerősítette a kiutasítás kapcsán felmerülő embertelen és megalázó bánásmód veszélyével kapcsolatos bírósági eljárással/felülvizsgálattal kapcsolatos követelmények érvényességét, amikor kimondta: szigorú és egyéniesített vizsgálatot kell lefolytatnia mind a hatóságoknak, mind a bíróságnak annak a kérdésnek az eldönthetősége érdekében, hogy a kiutasítással, visszaküldéssel fennáll-e a 3. cikkbe ütköző bánásmód veszélye az adott személy esetében.

Mivel az ügyben érintettek olyan menedékkérők voltak, akiknek a menedékkérelmét érdemben nem vizsgálták meg, ezért az EJEB kimondta, hogy a kiutasítást végrehajtó államnak azt is kötelessége vizsgálni, hogy a kiutasított menedékkérők az adott harmadik országban valóban hozzá fognak-e férni megfelelő menekültügyi rendszerhez. Ezen túlmenően a harmadik országban biztosított elhelyezési körülményeket (függetlenül attól, hogy őrizetről vagy nyitott szállásról van-e szó) is figyelembe kell venni.

Az EJEB a bizonyítás terhére ráadásul az államra rója, amikor kimondja, hogy a kiutasítást végrehajtó állam kötelessége (függetlenül attól, hogy a fogadó állam az Európai Unió tagja-e vagy sem, valamint hogy az Egyezmény részes állama-e vagy sem) annak alapos vizsgálata, hogy felmerül-e annak a valós

veszélye, hogy a kiutasított menedékkérő nem fér majd hozzá megfelelő szintű menekültügyi rendszerhez, vagy annak, hogy nem tartják be esetében a visszaküldés tilalmát. Amennyiben mindez nincs kellően biztosítva, az EJEB szerint a 3. cikkből következően a kiutasítást végrehajtani igyekvő államnak tartózkodnia kell a menedékkérő eltávolításától az ország területéről. Lényegében ezt a logikát követi egyébként a hatályos Eljárési Irányelv is, hiszen a 38. cikk 4. bekezdése kimondja, hogy abban az esetben, ha a menedékkérőt nem veszi vissza a biztonságosnak tartott harmadik ország, akkor érdemben kell megvizsgálni a menedékkérelmet.

Ilias és Ahmed ügyében, ahogy azt a Nagykamara is kimondta, a fenti lépések közül lényegében semmit nem tett meg a magyar menekültügyi hatóság. A Nagykamara úgy találta, hogy a magyar kormányának nem volt megfelelő alapja arra, hogy Szerbiát általánosságban biztonságos harmadik országgént határozza meg. A Nagykamara kimondta, hogy a kérelmezők esetében a kiutasításról szóló döntés figyelmen kívül hagyta az ENSZ Menekültügyi Főbiztoságának mérvadó állításait, miszerint felmerül a valós veszélye annak, hogy a kérelmezők nem fognak hozzáférni megfelelő szintű menekültügyi ellátórendszerhez Szerbiában, és hogy fennáll az Észak-Macedóniába, majd onnan Görögországba történő lánc-visszaküldés veszélye. A Bíróság fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy ezeket a kockázatot tovább súlyosbították a magyar hatóságok azzal, hogy Iliast és Ahmedet „rávették” a Szerbiába való törvénytelen belépésre, ahelyett, hogy a kérelmezők átvételéről tárgyaltak volna Szerbiával. A Nagykamara ezen tények alapján jutott arra a következtetésre, hogy Magyarország megsértette az Egyezmény 3. cikkét.

Ha a fenti szempontok alapján vizsgáljuk a 2017 tavasza utáni gyakorlatot, azt látjuk, hogy az Ilias és Ahmed ügyben a 3. cikk sérelmének megállapítását eredményező okok jelentős része továbbra is fennáll. Bár a szerb menekültügyi rendszer egyre közelebb kerül az uniós elvárások teljesítéséhez, a befogadó államok továbbra is súlyos hiányosságokat mutatnak, továbbra rendszerszintű problémát jelent a menekültügyi rendszerhez való hozzáférés nehézsége. Mindezeket túl Szerbia továbbra sem hajlandó Magyarországról menedékkérőket visszafogadni, ezen az sem változtatott, hogy 2018. július 1. után a hatóság már nem a „biztonságos harmadik ország” címkét igye-

kezett Szerbiára aggatni, hanem elkezdte a „biztonságos tranzit ország” címkét alkalmazni. Az utóbbi elfogadhatatlansági ok bevezetése miatt az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított még 2018 júliusában, mivel az Eljárési Irányelv nem teszi lehetővé a taxatív felsorolásán túli, újabb elfogadhatatlansági okok bevezetését. Időközben egy magyar bíró előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett az Európai Unió Bíróságához ugyanebben a kérdésben; a főtanácsnoki indítvány végkövetkeztetése szerint a magyar szabályozás az uniós jogba ütközik.⁷

Az Ilias és Ahmed ügy idején a menedékkérők Szerbiának történő átadásának gyakorlatáról még nem állt rendelkezésre számottevő tapasztalat. Bő négy év elteltével azonban egyértelműen látszik, hogy Szerbia következetesen elutasítja a magyar hatóságok által elutasított menedékkérők átvételét Magyarországtól. Az utolsó rendelkezésre álló, 2018-as statisztikai

adatok szerint a Vajdaságban jogellenes határátlépésért, jogellenes tartózkodásért elítélt külföldiek száma jelentős, miközben az elítéltek döntő része esetében már csak az állampolgárságuk szerinti országot tekintve is felmerül a védelem szükségessége. Amit 2015-ben még csak szerb politikusok nyilatkozataiból és a szerb törvények szövegéből lehetett valószínűsíteni, ma már objektív statisztikai

adatokkal is bizonyítható: a tranzitónák elhagyására, majd a Szerbiába történő jogellenes határátlépésre sarkallott menedékkérők büntetésre számíthatnak, nem pedig megfelelő menekültügyi ellátórendszerhez való hozzáférésre.

Az 5. cikk 1. és 4. bekezdésével kapcsolatos panaszok a tranzitónában való elhelyezéssel összefüggésben

Mint ismeretes, a Nagykamara a 2017-es kamarai ítélettel ellentétben úgy találta, hogy Ilias és Ahmed tranzitónában történő elhelyezése nem esik az Egyezmény 5. cikke tárgyi hatálya alá, ezért a kérelem e vonatkozásban (*ratione materiae*) befogadhatatlan.

Előjáróban érdemes tisztázni, hogy a Nagykamara most először vizsgálta átfogóan a két típusú, nemzetközi repülőtéren, valamint szárazföldi határon kialakított tranzitónában való elhelyezést, és fogalmazott meg a jövőre nézve szempontrendszert az ilyen elhelyezési módok vizsgálatára vonatkozóan. Az utóbbi típust illetően most először kellett a Nagykamarának értékelnie azt, hogy minek minősül az adott ügyben a kérelmezők rövid időtartamú elhe-

A NAGYKAMARA MOST ELŐSZÖR VIZSGÁLTA ÁTFOGÓAN A KÉT TÍPUSÚ, NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉREN, VALAMINT SZÁRAZFÖLDI HATÁRON KIALAKÍTOTT TRANZITZÓNÁBAN VALÓ ELHELYEZÉST, ÉS FOGALMAZOTT MEG A JÖVŐRE NÉZVE SZEMPONTRENDSZERT AZ ILYEN ELHELYEZÉSI MÓDOK VIZSGÁLATÁRA VONATKOZÓAN

lyezése. Ami az előbbi típust illeti, az Ilias és Ahmed ítélet kihirdetésének napján az azonos összetételű Nagykamara ítéletet hozott a Z.A. és mások Oroszország elleni ügyében,⁸ ahol a Moszkva – Seremetyjevói repülőtéren kialakított tranzitónában elhelyezett kérelmezők esetében megállapította az 5. cikk tárgyi hatályát, valamint a fogva tartás jogellenessége miatt annak sérelmét is.

Az Ilias és Ahmed ügyben a Nagykamara indoklásában megerősíti az EJEB korábbi ítélkezési gyakorlatában kidolgozott, a személyes szabadságtól való megfosztás – az Egyezmény 5. cikk (1) bekezdése – és a mozgásszabadság korlátozása – az Egyezmény 4. Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. cikk) – elhatárolását. Annak eldöntése tehát, hogy az érintett személyt megfosztották szabadságától, vagy pusztán a mozgás- vagy tartózkodási hely megválasztásának szabadságában korlátozzák, számos egyéni, szubjektív, valamint nem egyéni, objektív/fizikai körülmény teljesszerű és az érintett személy egyedi, konkrét helyzetére vonatkozó értékelésének függvénye továbbra is.

A Nagykamara ehhez kapcsolódóan egy négy elemből álló szempontrendszerrel fektetett le annak érdekében, hogy a tranzitónák kontextusában a fenti elhatárolás elvégezhető legyen, amit az alábbiakban foglalt össze: (i) a kérelmezők egyéni körülményei és választásai; (ii) az érintett országban alkalmazandó jogszabályok, valamint azok célja; (iii) a releváns időtartam, figyelembe véve különösen a célt és az események idején a kérelmezők számára rendelkezésre álló eljárási garanciákat; valamint (iv) a kérelmezők esetében alkalmazott, illetve általuk megélt korlátozások természete és súlyosságának mértéke.

Ami a kérelmezők egyéni körülményeit és választásait illeti, az ítélet szerint Ilias és Ahmed önkéntesen lépett a tranzitónában abból a célból, hogy ott menedékkérelmet terjesszenek elő. Ezt a Nagykamara lényeges szempontnak tartotta, noha ez a körülmény önmagában még nem zárja ki, hogy később ugyanott *de facto* fogva lehettek volna tartva. Ezen a ponton fontos megjegyezni, hogy a 2015-ben hatályos jogszabályok elméletileg lehetővé tették, hogy az ország területén egyébként nem jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok menedéket kérjenek a magyar hatóságoktól; a tranzitónába való belépés menedékkérellem benyújtása céljából, legalábbis jogi értelemben, opcionális volt.

Ami az alkalmazott jogszabályokat és azok célját illeti, a tranzitónákra vonatkozóan speciális eljárási szabályok voltak érvényben. Az ügyben alkalma-

zott, 2015-ben hatályos jogszabályok értelmében a tranzitónában legfeljebb 28 napig lehetett menedékkérőket elhelyezni, de a különleges bánásmódot igénylő személyeket még ennyi időre sem: az utóbbiakat a menedékkérelmük benyújtásának napján nyitott befogadó állomásra szállították át. A tranzitónában zajló, úgynevezett „határon lefolytatott eljárás” célja nem a menedékkérellem érdemi elbírálása volt, hanem annak eldöntése 28 napon belül, hogy a kérelem elfogadható-e, vizsgálni kell-e érdemben, és a vizsgálat céljából be kell-e engedni a kérelmezőt az ország területére.⁹ Ahogy a Nagykamara külön ki is emeli, az Ilias és Ahmed ügyében a magyar hatóságok által lefolytatott eljárás a céllal zajlott, hogy eldöntsék: formálisan is beengedik-e a kérelmezőket az ország területére. Az ítélet, elfogadva a magyar kormány érvelését, a röszkei tranzitónai elhelyezést a menedékkérők pusztán ideiglenes, rövid ideig tartó elhelyezésére szolgáló speciális megoldásnak fogadta el, a helyszínt a belépést megelőző „várakozási zónának” titulálva.

Ehhez szorosan kapcsolódik a tranzitónában töltött idő hossza, ami a kérelmezők esetében 23 nap volt. Az ítélet külön hangsúlyozza, hogy a tranzitónában való tartózkodás maximális hosszát, összhangban az Eljárási Irányelvvel, a hazai jogszabályok 28 nappal korlátozták.

Végül a kérelmezők esetében alkalmazott, illetve általuk megélt korlátozások természetének, súlyosságának tekintetében a Nagykamara a fentiekén túl figyelembe vette azt a kérdést is, hogy ténylegesen képesek lettek-e volna elhagyni a tranzitónát Szerbia irányába. Az ítélet szerint, ellentétben a repülőtéri tranzitónákkal, a szárazföldi tranzitónák szállítóeszköz igénybevétele nélkül elhagyhatók, a konkrét ügyben a kérelmezők ráadásul egy olyan ország irányába távozhattak volna, mely az 1951. évi Genfi Egyezmény részes állama. Az a körülmény, hogy a tranzitóna elhagyásához a gyakorlatban nem volt szükség hatósági engedélyre, illetve diplomáciai biztosítékokra, a Nagykamara számára szintén meghatározó szempont volt.

A fenti szempontok együttes értékelése vezette a Nagykamarát arra, hogy a két kérelmező esetében a 23 napig tartó tranzitónás elhelyezést ne tekintse személyes szabadságtól való megfosztásnak.

Ilias és Ahmed 2015. őszi tranzitónás elhelyezése óta többször is változott a releváns jogszabályi környezet. Először is, 2016. július 5-én életbe lépett a „8 kilométeres szabály”, amely előírja, hogy a határkerítéstől számított 8 kilométeres sávban elfogott, az

ILIAS ÉS AHMED 2015. ŐSZI TRANZITÓNÁS ELHELYEZÉSE ÓTA TÖBBSZÖR IS VÁLTOZOTT A RELEVÁNS JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

országban jogszerűtlenül tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt, ha bűncselekmény elkövetésének gyanúja nem merül fel, a határkerítésbe bizonyos távolságonként beépített kapuk legközelebbikén „átkísérik” a szerb oldalra, anélkül, hogy a külföldi benyújthatná menedékkérelmét Magyarországon. 2017. március 28-án az egész magyar menekültügyi felforgató jogszabálymódosítások léptek életbe. Azóta, amennyiben a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” érvényben van, különleges szabályokat kell alkalmazni a menedékkérőkkel és az ország területén jogszerűtlenül tartózkodó állampolgárokkal szemben. Mint közismert, 2016 márciusa óta a kormány félévente hosszabbítja a válsághelyzetet, legutóbb 2019 szeptemberében került erre sor.

Szemben azzal, hogy Ilias és Ahmed számára 2015-ben még „választás” kérdése volt, hogy a tranzitzióban nyújtanak-e be menedékkérelmet, 2017. március 28. óta sehol máshol, csakis a két tranzitzióban nyújtható be menedékkérelmet, kivéve, ha a kérelmező fogva van tartva, vagy ha eleve jogszerűen tartózkodik Magyarországon. Az ún. „8 kilométeres szabály” válsághelyzetben az egész ország területére vonatkozóan alkalmazandó, azaz bárhol is fognak el egy jogszerűtlenül Magyarországon tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt, a kerítés Szerbia felőli külső oldalára viszik, anélkül, hogy Magyarországon menedékkérelmet nyújthatna be. A jelenlegi környezetben tehát legalábbis ismét vizsgálat tárgyának kellene lennie, hogy a menedékkérelmet tranzitzióban történő benyújtása szabad választásnak tekinthető-e, vagy inkább a magyar jogszabályok által előírt kötelezettségnek. Ugyanis ha az utóbbinak, akkor az a Nagykamara mostani ítélete alapján az 5. cikk tárgyi hatályának alkalmazhatósága felé billenti a mérleg(elés) nyelvét.

A tranzitzióban elhelyezett menedékkérőkre vonatkozó jelenlegi jogszabályok a céljaik tekintetében is alapvetően különböznek a korábbiaktól. A 2015-ben hatályos jogszabályokkal ellentétben 2017 tavaszától kezdődően a menedékkérőknek addig kell a tranzitzióban maradniuk, ameddig a teljes érdemi (tehát nem az elfogadhatatlansági) menekültügyi eljárást le nem folytatják, beleértve a jogorvoslati eljárást is, vagyis a jogerős és végrehajtható menekült-

ügyi döntésig. A tranzitziós tartózkodás ideje azonban nem limitált: a jogszabályokból és az elmúlt közel három év jogalkalmazási gyakorlatából kiderül, hogy nincs időbeli korlátja, vagyis a végtelenségig húzódhat a tranzitzióban való elhelyezés. Ezt jól szemlélteti, hogy e cikk írásakor a Magyar Helsinki Bizottság által képviselt egyik család immár több mint 500 (ötszáz) napja áll menekültügyi eljárás alatt, és ezt az időt végig az egyik tranzitzióban töltötték. Megjegyzendő, hogy ellentétben a „határon folytatott eljárással”, melyet különleges bánásmódot igénylő személyek esetében nem lehet alkalmazni, 2017 tavasza óta csak a 14 éven aluli kísérő nélküli kiskorúakat helyezik el a tranzitzióán kívül, a főtí gyermekotthonban. Mindezek fényében nehezen lehetne érvelni amellett, hogy a 2020-as tranzitzió jogi minősítésüket tekintve azonosak lennének a 2015-ös tranzitzióakkal, melyek csak rövid ideig tartó elhelyezésre szolgáló speciális helyszínek – „belépést megelőző várakozási zónának” – voltak tekinthetők, amint az az Ilias és Ahmed ügyében hozott ítéletben szerepel. Ebben a körben az is releváns fej-

lemény, hogy 2017 tavasza óta a tranzitziókban immár nem csak menedékkérőket, de idegenrendészeti eljárás alatt álló külföldieket is el lehet helyezni; az utóbbiakat aligha lehet a Magyarországra való belépésükre vonatkozó döntésre várakozóknak tekinteni.

A Nagykamara részletesen foglalkozik annak értékelésével is, hogy Ilias és Ahmed – illegálisan ugyan, de – gyakorlatilag át tudott sétálni Szerbiába. Viszont azóta nem csak azt tudjuk, hogy Szerbia hivatalosan nem hajlandó a Magyarországról elutasított menedékkérők visszafogadására, de azt is, hogy több esetben indult illegális határátlépés miatt eljárás olyanokkal szemben, akik a tranzitziót elhagyva irregulárisan lépték át a magyar–szerb határt.

Ráadásul még ennél is bonyolultabb a helyzet azoknak a tranzitzióban tartózkodóknak az esetében, akik idegenrendészeti eljárás alatt állnak. Minden esetben, amikor a magyar hatóság határozata Szerbiába rendel kiutasítani egy külföldit, a magyar hatóság megkeresi a szerb hatóságot azzal a kérdéssel, hogy visszafogadják-e az adott személyt. Szerbia minden ilyen ügyben egyedileg utasítja el a megkeresést, így adott esetben az érintett külföldi nem csu-

A TRANZITZÓNÁS TARTÓZKODÁS IDEJE AZONBAN NEM LIMITÁLT: A JOGSZABÁLYOKBÓL ÉS AZ ELMŰLT KÖZEL HÁROM ÉV JOGALKALMAZÁSI GYAKORLATÁBÓL KIDERÜL, HOGY NINCIS IDŐBELI KORLÁTJA, VAGYIS A VÉGTÉLÉN-SÉGIG HÚZÓDHA A TRANZITZÓNÁBAN VALÓ ELHELYEZÉS. EZT JÓL SZEMLÉLTETI, HOGY E CIKK ÍRÁSAKOR A MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG ÁLTAL KÉPVISELT EGYIK CSALÁD IMMÁR TÖBB MINT 500 (ÖTSZÁZ) NAPJA ÁLL MENEKÜLTÜGYI ELJÁRÁS ALATT, ÉS EZT AZ IDŐT VÉGI A Z EGYIK TRANZITZÓNÁBAN TÖLTÖTTÉK.

pán irregulárisan, hanem a szerb hatóság kifejezett, egyedi döntése ellenére lépi át a határt. Ennél is lehetetlenebb azoknak a helyzetek, akiket a szerb hatóságok elutasító döntését követően származási országukba rendel – tolonccal – kiutasítani a magyar hatóság. Ha az ilyen helyzetben lévők ezek után ki lépnek Magyarországról Szerbia irányába, ezzel nem csupán csak a szerb hatóságok kifejezett döntését veszik semmibe, de a velük szemben érvényben lévő toloncdöntést is. Egyszerűbben fogalmazva: több szempontból is törvényt sértenek.

A fentiek fényében érthető, miért tartotta fontosnak az Ilias és Ahmed ügyben a Nagykamara kiemelten hangsúlyozni, hogy az 5. cikkkel kapcsolatos álláspontja a 2015 őszi hatályos szabályozás tükrében értelmezendő, és miért ismerteti kimondottan részletesen azokat a jogszabályváltozásokat is, amelyek a kérelmezők ügyének szempontjából releváns időszakban nem voltak még hatályban, így értelemszerűen nem is határozhatták meg a helyzetüket.

A kézirat lezárásának idején izgalmas kérdés, hogy a már bírósági szakaszba lépett, a 2017-es változásokat is érintő uniós kötelezettségszegési eljárás miként végződik Luxemburgban.¹⁰ Az Európai Bizottság által indított eljárásban az Európai Unió Bírósága 2020 februárjában tart meghallgatást; a kötelezettségszegési eljárással szinte párhuzamosan az EUB egy magyar bírót által kezdeményezett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet is sürgősséggel is tárgyal, amely egyebek mellett a tranzitzió elhelyezés jogi minősítését firtatja.¹¹ Ezzel egy időben az EJEB előtt jelenleg is folyamatban van több tucat ügy a tranzitziókban való elhelyezéssel kapcsolatban, melyekben a kérelmezők számára kivétel nélkül a 2017 tavaszi módosítások után rendelték el a tranzitziót szálláshelyként a menekültügyi, illetve kötelező tartózkodási helyként az idegenrendészeti eljárásuk során. Könnyen előfordulhat, hogy noha földrajzilag szinte ugyanazokról a területekről van szó, a 2017 után kialakított tranzitziók hamarosan egészen más megítélés alá tartoznak majd, mint az Ilias és Ahmed elhelyezéséről szóló 2015-ös létesítmény.

1. 47287/15. számú kérelem, a Kamara 2017. március 14-én kelt ítélete. Szabó Attila összefoglalója: *Fundamentum*, 2017/1–2, 69–73.
2. Lásd például Vladislava STOYANOVA: The Grand Chamber Judgment in Ilias and Ahmed v. Hungary: Immigration Detention and how the Ground beneath our Feet Continues to Erode. *Strasbourg Observers*, 2019. december 23., <https://strasbourgobservers.com/2019/12/23/the-grand-chamber-judgment-in-ili-as-and-ahmed-v-hungary-immigration-detention-and-how-the-ground-beneath-our-feet-continues-to-erode/>.
3. A koncepció meghatározását lásd: 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról, 2. § (i).
4. 191/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet a nemzeti szinten biztonságosnak nyilvánított származási országok és biztonságos harmadik országok meghatározásáról.
5. 2/2012 (XII. 10.) KMK vélemény a biztonságos harmadik ország megítélésének egyes kérdéseiről.
6. 1/2016 (III. 21.) KMK vélemény kollégiumi vélemény felülvizsgálatáról.
7. C-564/18. sz. ügyben Michal Bobek Főtanácsnok Indítványa (2019. december 5.), <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=221331&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=7649759>.
8. 61411/15, 61420/15, 61427/15 és 3028/16. számú kérelmek, a Nagykamara 2019. november 21-én kelt döntése.
9. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX törvény 71/A §.
10. Európai Bizottság kontra Magyarország C-808/18.
11. C-924/19 PPU és C-925/19 PPU. E szám lezárása után hozott döntést a Bíróság. Ítélete szerint „a röszkei tranzitzióban érvényesülő feltételek a szabadságelvonáshoz hasonlóak, többek között azért, mert az érdekeltek jogszerűen semmilyen irányban nem hagyhatják el önkéntesen ezt a zónát”, és így a „kiutasítási határozat hatálya alatt álló menedékkérőknek vagy harmadik országbeli állampolgároknak a szerb–magyar határon található, röszkei tranzitzióban való elhelyezését »örizetnek« kell minősíteni.” A döntés szövege: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-924/19>.